

Ричард Флорида: Ще спечелят тези, които инвестират в хората си и са отворени за талантите

Професорът и изследовател на развитието и устройството на градовете пред "Капитал"

От Ваня Ефтимова

23 декември 2010

Проф. Флорида, в световен мащаб изглежда, че кризата разбуди духовете на национализма и протекционизма. Вие, от друга страна, сте известен като интелектуалец, който призовава за повече отвореност и толерантност. Промени ли кризата някои от възгледите ви?

Не, икономическата криза всъщност разкри проблемите на стария индустриален ред. Тя показва, че новата креативна икономика на знанието не може да процъфтява, докато е затворена в старите икономически и социални институции. Кризата не бива да се пропуска и сега е времето за страни, региони и градове да започнат трудната работа по възстановяване на икономиката. Когато погледнем кризите в последните няколко века, ще видим, че един от факторите, от които зависи кои са икономически иновативните страни, излизащи от кризата като победители, е колко успешни са били в привличането на чужденци. Аз твърдя, че икономическият разцвет на САЩ в последните няколко века се дължи на факта, че американците поканиха усърдно работещите в страната си. Държавите, които ще просперира сега, са тези, които инвестират в хората си, но също така са отворени и към талантливите.

Над какво трябва да се концентрират правителствата, за да преодолеят кризата?

Инвестиции в уменията и талантите на хората, запазване на отворените граници, инфраструктурата, за да се ускори движението на хора, идеи и стоки. От друга страна, трябва да се сложи край на непродуктивните инвестиции като тези в отбраната, спасяването на банки и в старите индустриални отрасли. Правителствата трябва да се погрижат освен това хората да се почувстват по-уверени. Държавата трябва да поеме по-активна роля и да тушира някои от страховете им. Това означава правителството да се съсредоточи в инвестиране в дългосрочни проекти и инфраструктура.

Как трябва да се променим ние, хората?

По-възрастното поколение е силно изплашено, че старата индустриална ера бавно си тръгва. А младото поколение вече се адаптира успешно. Виждам го в моите студенти – те вече не вярват, че ще има такова нещо като сигурна работа, която някой е създал за тях. Моят съвет

е към хората от новото поколение, които, за да са успешни, трябва да станат предприемачи и сами да създадат работните места за себе си. Трябва да разберем, че да следваш в университет вече не е достатъчно, за да имаш добра работа.

Трябва да сложим край и на идеята, че потреблението е това, което ни дава смисъл. Сега да купиш по-голяма кола, по-голяма къща, дизайнерски стоки, е ключът към щастието и удовлетвореността в нашия живот.

Ние трябва да създадем нова идеология – че най-важното е да сме креативни, полезни и да изградим смислени връзки със семейството и приятелите си. Особено страните, които се стремят към икономически подем, трябва да се опитат да избягат от погрешния стремеж за консумация без край, който е характерен за Запада и особено за САЩ. Естествено хората по света имат нужда от основни неща – къща, кола и т. н., но хиперконсумацията е порочен кръг. Няма значение колко много неща има човек – това никога не е достатъчно и се превръща в единствения начин да определиш себе си. Хората трябва да започнат да се определят по нов начин, като инвестират в креативни проекти, работа, продуктивност и не толкова чрез консумация, както се случи в САЩ. Американците твърде много определят себе си не чрез това какво създават, а какво могат да си купят, дори когато това означава да задлъжняват до уши. Трябва да разкъсаме този порочен кръг.

За това според мен трябва да има и нов обществен договор за основаната на знание икономика. Обществото и държавата да инвестират в теб, за да развиеш напълно таланта си. А ти като гражданин от своя страна ще трябва да използваш тези таланти, за да помогнеш обществото да бъде изградено по-справедливо.

Вие станяхте известен с идеите си за класата на креативните - тези, които са талантиливи и успяват в новата глобална икономика. Същевременно в последните десетилетия виждаме все по-голям брой лошо платени работни места с малко сигурност, по-голямата част от тях в обслужващия сектор. Как можем да затворим растящата пропаст между двете класи?

Първо трябва да признаем, че светът не е равен, а пълен с различия в способностите, възможностите и доходите. Това е изворът на повечето геополитически проблеми днес. Решението не е да отрежем върха на планината, т. е. да спрем предприемаческия дух. Напротив, той трябва да има възможност да расте още повече. Трябва да се стремим да помогнем на хората на дъното да се оттласнат от него.

Франклин Д. Рузвелт намери гениално решение по време на Голямата депресия, когато хората от работническата класа като моя баща бяха експлоатирани и имаха лошо платени и мизерни работни места. Тогава обществото осъзна, че може да похарчи малко повече пари за коли, домакински уреди и стоки, за да станат индустриалните професии по-добре платени и човек да може издържа семейство с тях.

Сега ние трябва да се погрижим за обслужващия сектор – те, от една страна, трябва да повишат качеството си и да са иновативни, но ние трябва да им гарантираме, че ще са по-добре платени. Като общество ние трябва да си дадем сметка, че хората, които се грижат за децата ни, за възрастните ни родители, готвят ни храната, поправят домовете ни, чистят офисите ни, заслужават да са ангажирани и ценени по-високо в обществото. Това е голямата

криза, но и големият шанс на нашето време. Ние вече превърнахме индустриалните професии във високотехнологични, превърнахме занаятите във високоинновативни занятия, сега трябва да превърнем обслужващия сектор в сфера с високо качество. Това не само ще повиши заплащането и способностите на заетите в него, но и ще направи обществото ни като цяло в много по-производително.

Друга известна ваша идея е, че талантливите трябва да са готови да напуснат родните си места и да предлагат уменията си на глобално ниво. Много високо образовани млади хора обаче по някакви причини не могат да напуснат домовете си...

Параграф 22 на нашето време е, че талантливите хора трябва да осъзнаят, че географската мобилност означава социална мобилност. Младите хора трябва да търсят местата, които им дават възможност в глобален мащаб да развият способностите си. Ако домът не е мястото, където могат да изявят талантите си, това означава, че трябва да се преместят. В миналото това означаваше да се преместиш в по-развита страна, сега обаче има възможности в Азия, Китай и толкова много други места.

Младите хора трябва да си дадат сметка за своите умения, амбициите си, да осъзнаят какво означават за тях близостта до родния дом и семейството и после да решат бъдещето си. Няма един правилен отговор, всичко зависи от личността и нейните приоритети. Но младото поколение трябва да спре да мисли за възможностите си за кариера само като за придобиване на диплома, а и като за местата по света, където може да предложи своите умения. Решението къде ще избереш да живееш вече е може би най-важното в живота.

Нали си давате сметка, че все още има много ограничения в света срещу свободното движение на работната ръка?

Мобилността трябва да бъде основно човешко право. Когато моите студенти кажат "о, каква трагедия е, че младите хора трябва да напуснат Детройт и да се преместят в Ню Йорк или Сан Франциско", аз им задавам следния въпрос: "Какво ще кажете за някой, който е израснал бедно в Африка? Бихте ли го осъдили да живее в общество без функциониращо правителство, с висока престъпност и без перспективи? Не би ли било по-добре за този човек да се премести в Азия, Европа или САЩ?"

Затова мобилността в наше време трябва да е основно човешко право. Младото поколение трябва да е честно само със себе си. А ние трябва да направим всичко възможно те да имат възможност да изградят по-добър живот за себе си и семейството си. Хората не бива да бъдат осъдени да останат на място, където нямат икономически и социални възможности.

В последните години в Европа обаче виждаме, от една страна, съпротива срещу имигрантите, а от друга - тежки проблеми с интеграцията. Това развитие не противоречи ли също на идеите ви?

Не е ли трагично това, което става в Европа? Въпреки богатството и икономическото им развитие да видим как сега европейците стават все по-неприветливи спрямо хора с умения, които искат да дойдат и да построят по-добър живот. Икономическият просперитет идва от

три неща – инвестиции в технологии, ивестиции в иновации и образование и отвореност към най-добрите умове в света. Отвореността е ключът. И страните, които ще просперира в бъдеще, ще са тези, които се решат да направят трудния избор – във време на криза да не затворят границите си, да не станат националисти и да бъдат отворени спрямо креативните и талантивите, които искат да станат част от тяхното общество. Страните, които вече се готвят за времето след кризата, ще са тези, които ще бъдат икономическите сили на бъдещето.

Затова случващото се в Европа е трагично – виждам отново възход на национализма и само се надявам, че страните ще осъзнаят, че трябва да останат отворени и толерантни. Важно е естествено не само да са отворени, но и да интегрират имигрантите.

Вие твърдите, че отвореността и толерантността са направили Америка най-голямата икономика в света. Но в последно време виждаме опити за ограничаване на имиграцията и затваряне на границите. Страхувате ли се за бъдещето на Америка?

САЩ имат проблем със силната реторика срещу имиграцията и изключването на талантите. Америка не може да е най-голямата икономика, без да привлича чуждите таланти. Голям процент от инженерите, компютърните специалисти и хората с докторски степени идват от чужбина. Половината бизнеси в Силиконовата долина, с която всички сме толкова горди, са създадени или ръководени от хора, родени извън САЩ. Политическата дисфункционалност, която разделя сега Вашингтон, наистина заплашва основите на това, което направи Америка велика.

От друга страна, като американец, живеещ в Канада, аз съм окуражен, че най-после започва дебат и, изглежда, САЩ няма да се върнат назад, а ще останат отворени. Знаем че ще има много скандали и шумни спорове в краткосрочен план. Но в сравнение с много други държави САЩ имат много открит диалог за бъдещето си – за имотния пазар, банките, имиграцията. Някои хора бързат да отпишат Америка, но Китай, Индия, Бразилия и Европа имат още много да навакват, докато постигнат иновационната ѝ сила.

Според вас толерантността ли ни прави богати или богатите просто могат да си позволят да са по-толерантни?

И двете са верни. Замислете се как са били създадени Америка, Канада или Австралия – това са страни, които са започнали развитието си с много малко потенциал и са заселени доста късно. Онова, което ги обединява, е, че те решават да са отворени към другите култури, имигрантите и бежанците. Така толерантността е и двете – и причина, и следствие от икономическото развитие.

Същевременно едни от най-богатите държави в света, например в Близкия изток, не са толерантни и икономиките им не могат да растат. Така че толерантността трябва да е част от икономическата стратегия за развитие. Много хора казват "когато си богат, можеш да си позволиш да си толерантен". Не мисля, че е точно така – когато си беден и се развиваш, е много по-важно да си толерантен и отворен към потенциалните таланти. В днешно време, ако не си отворен, икономиката ти не може да расте. Уменията, които са ни нужни, могат да бъдат намерени на глобално равнище, а не на национално. Не можеш да си водеща

икономика и да запазиш лидерството си, без да внасяш таланти.

Профил

Проф. Ричард Флорида е може би най-известният и влиятелен изследовател на развитието и устройството на градовете в света. Завършил е Columbia University, преподавал в университетите George Mason и Carnegie Mellon, а от 2007 г. е ръководител на Martin Prosperity Institute в University of Toronto. Наричан Гуруто на урбанизма, проф.Флорида е автор на бестселърите "Възходът на креативната класа" (The Rise of the Creative Class), "Кой е твоят град?" (Who's your city?) и най-новата "Голямото рестартиране" (The Great Reset).

Неговата най-известна и оспорвана теория е за креативната класа. Според проф. Флорида степента на отвореност на градовете към таланти, чужденци, артисти, музиканти и хомосексуални е определяща за икономическото им развитие, т. е. толерантността и интересният живот привличат капитали и инвестиции. Затова според него държавната администрация не бива да се съсредоточава толкова върху големи и скъпи проекти - стадиони, молове, огромни строителни начинания, а да се опита да подобри общото качество на живот и да създаде отворена и толерантна среда, ако иска да привлече инвестиции и бизнес. Идеите на проф.Флорида са смятани за основа на възраждането на Остин, Тексас. След десетилетия проблеми градът днес е пример за толерантност и бурно културно, социално и икономическо развитие.

Фотограф: **Creative Class Group**

© 2001 – 2011 Икономедиа АД съгласно Общи условия за ползване. Уеб разработка на Икономедиа. Някои снимки © 2011 Associated Press и Reuters. Всички права запазени.